ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ В А ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

РЎЙХАТГА ОЛИНДИ

№ вм – 343 - 5А340606 – 2.08

« 1 » Июль **2003 й**

«ТАСДИҚЛАНДИ»

Ўзбекистон Республикаси

Олий ва ўрта махсус

таълим вазирлиги

____

« 8 » Июль **2003 й**

ЎЗБЕКИСТОНДА ФУҚАРОЛИЙ-ЖАМИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

фанидан
ДАСТУР

Олий таълимнинг 340000 -«Бизнес ва бошқарув» таълим соҳасидаги 5А340603 - «Молия, пул муомаласи ва кредит» магистратура мутахассислиги учун

Тошкент-2003

Тақризчилар: проф. Бобоев Ҳ.Б.,
доц. Султонов Т.

Тузувчилар: проф. Шодиев Н.Т.,
проф. асанов С. Ҳ.,
доц. Эшонкулов А.,
доц. Ўлмасов С.

Дастурда Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг долзарб муаммолари, жумладан, фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг конституциявий-ҳуқуқий негизлари, асослари, босқичлари, иқтисодий, сиёсий, маънавий асослари, Президент Ислом Каримовнинг сиёсий таълимоти силсиласида таҳлилий умумлаштирилади.

В программе в контексте современных мировых демократических ценностей и политического учения Ислама Каримова аналитически обобщены конституционно-правовая база, этапы, экономические и политические, духовные основы формирования гражданского общества в Узбекистане.

An the context of the program of Modern World Democratic Values the constitutional,. legal bases, stagles, scientific - theoretical methodology and practical process of forming just civic society on the base of building democratic legal secular state in Uzbekistan are.

Дастур Тошкент Молия института Илмий Кенгашида муҳокама қилинган ва нашрга тавсия этилган (2003 йил 25 апрель, 9-сонли

баённома).

Дастур Узбекистан Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги олий ўқув юртлараро илмий-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчн Кенгаш мажлисида муҳокама қилнпган ҳамда нашрга тавсия эти/иан (2003 йил 1 июль. 37-сонли мажлис баёни).

1. СЎЗ БОШИ

Президентимиз Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Узбекистан Республикааси Олий Мажлисининг IX сеесиясида «Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари» мавзусида қилган маърузасида илгари сурилган барча илмий-назарий, амалий ғоя ва кўрсатмалар махсус курс дастури учун асосий методологик манба бўлди.

Мамлакатимизни, жамиятимизни демократлаштириш ҳамда янгилаш йўлидаги ҳаракатларимизни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш ва сўзсиз бу борада амалга оширган ижобий ишларни қатъият билан давом эттириш, уларни халқимиз орзу қилган марраларга етказишни навбатдаги стратегик вазифа Йўлбошчимиз томонидан еттита устувор мақсад сифатида белгилаб берилди. Махсус курс мундарижаси, жумладан, Ислом Каримов сиёсий таълимотининг ушбу кашфиётига асосланади. Зотан, маърузада таъкидлангандек, «бу дастурни, маъно ва моҳиятига кўра, Ўзбекистонни янгилаш ва тараққий топтириш йўлидаги ҳаракатларимизни ўзида мужассам этган, ҳар томонлама чуқур ўйланган пухта ишлаб чиқилган стратегик дастур, деб қабул қилишимиз керак».

Фуқаролик жамияти ҳақидаги хилма-хил, баъзи бири-бирини инкор этадиган даражадаги зиддиятли тушунчалар минг йиллар давомида инсониятнинг диққат марказида бўлиб келди. Томас Гоббс томонидан фанга киритилган фуқаролик жамияти ҳақида ғоялар Шарқ мутафаккирларининг ҳам диққатини ўзига қаратди. Жумладан, Шарқнинг буюк алломаси Форобий фуқаролик жамиятини энг ривожланган инсоний муносабатларнинг ёрқин намунаси сифатида талқин этади. Форобийдан кейин минг йил ўтиб, буюк немис файласуфи Гегель фуқаролик жамиятининг моҳияти ҳақида жуда кўп чуқур илмий фикрларни илгари сурди. Тарихимизда Сомонийлар ва Темурийлар даврида фуқаролик жамиятининг ўзига хос шарқона кўринишлари шаклланган эди.

Юқоридагилардан келиб чиқадиган бўлсак, мустақилликнинг дастлабки йилларидаёқ Юртбошимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистонда фуқаролмк жамиятини шакллантиришимиз зарур, дегап ғояни илгари суриши бежиз эмас. Чунки инсониятнинг азалии орзусини амалга ошириш халқимиз учун бахт-саодат эди.

Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг учта муҳим томони бор:

Биринчидан, ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига ўтиш, мулкдорлар синфини шакллантириш;

Иккинчидан, фуқаролар ўртасида тинчлик, эркинликнинг қарор топиши, қонуннинг устуворлиги, ҳамма учун ягоналиги;

Учинчидан, давлатнинг устуворлик сиёсати. «Фуқаро - жамият ~ давлат» концепциясининг Ислом Каримов томонидан асослаб берилиши.

Махсус курени ўқитишнинг мақсади - Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг долзарб муаммолари, жумладан, фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг конституциявий-ҳуқуқий негизлари, асослари, босқичлари, иқтисодий, сиёсий ва маънавий асосларини Президент Ислом Каримовнинг сиёсий таълимоти асосида таҳлилий очиб беришдан иборат.

Вазифалари - юртбошимиз Ислом Каримов сиёсий таълимотининг мазмун-моҳиятини тўғри тушуниш ва уни ҳимоя қилиш;

- мамлакатимизда рўй бераётган иқтисодий, ҳуқуқий, ижтимоий, маънавий янгиланишларнинг моҳиятини тўғри тушуниш, халқимизнинг порлоқ келажак учун олиб бораётган курашида иштирок этиш ва намуна кўрсатиш;

- юксак дунёқараш ва тафаккурни ўзида шакллантириш,
Ўзбекистоннинг жаҳоний обрў-эътиборини янада кўтариш учун қайғуриш, маънавий баркамоликни ўзида намоён этиш.

Бошқа фанлар билан ўзаро боглиқлиги — "Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг долзарб муаммолари" махсус курси ижтимоий-гуманитар фанлар, жумладан, сиёсатшунослик, фалсафа, ҳуқуқшунослик, социология, тарих сингари фанлар билан бевосита уйғунликда ўрганилади.

"Ўзбекистонда фуқаролик жамиягини шакллантиришнинг долзарб муаммолари" махсус курси Давлат таълим стандарта (ДТС)га тўла жавоб беради.

Талабалар Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини

шакллантиришнинг долзарб муаммоларини, илмий-методологик асос-манбаларини, Ислом Каримов сиёсий таълимотининг демократик моҳият-мундарижасини теран ижодий ўзлаштиришлари шарт. Фанни ЧУҚУР ўрганиш орқали талабаларнинг инсонпарвар демократик ҳуқукдй давлат, яъни кучли дунёвий давлат барпо этиш воситасида адолатли фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг демократик эркинлаштириш босқичлари ҳодисаларини ҳам назарий ҳам амалий жараёнлари серсамарлигини таъминлашда фидойи бўлишларига эришиш кўзда тутилади.

Аудитория машгулоти **турларининг** соатлар ҳажми (фоизларда) **бўйича тавсиялар**

Ушбу курс бўйича аудитория машгулоти турлари соатлар бўйича қуйидагича тақсимланган. Маърузалар — 20 соат (50%), амалий машғулотлар - 20 соат (50%).

Компьютер, информацией ва бошқа замонавий ўқитиш технологияларни қўллаш

Фан сабоғида компьютер техникаси, жумладан, видеотека -видео - кутубхона ва ЎТВдан кенг фойдаланилади.

2. МАХСУС КУРС ДАСТУРИ

«Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг долзарб муаммолари» махсус курсининг предмсти, мақсади, вазифаси, тадқиқ этиш усуллари ва методологияси

Махсус курс предмети. Махсус курснинг мақсад ва вазифалари. *Махсус курснинг илмий усуллари ва методологияси.*

Фуқаролик жамиятининг шаклланиш қонуниятлари ва мақомий моҳияти

Фуқаролик жамияти тушунчасининг мазмун-моҳияти. Фуқаролик жамияти шаклланишининг асосий қонуниятлари. *Ҳукукий давлат ва фуцаролик жамияти.*

Ўзбекистонда фуқаролик жамияти шаклланишининг ўзига хос хусусиятлари, босқичлари ва самаралари

Ўзбекистонда фуқаролик жамияти шаклланишининг объектив ва субъектив шарт-шароитлари, «узбек модели» га хос хусусиятлар. Ўзбекистонда фуқаролик жамияти шаклланишининг асосий босқичлари. *Ислом Каримов сиёсий таълимотида фукаролик жамиятини шакллантиришнинг цонуниятлари.*

Фуқаролик жамияти шаклланишининг конституциявий-ҳуқуқий асослари

Узбекистан Республикасининг Конституцияси - фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг асосий қонуни. Ўзбекистонда фуқаролик жамиятмпи 1паклантиришнинг ҳуқуқий асослари. *Қонун уетуворлиги - фуцаролик жамияти кафолати.*

Ўзбскистонда **фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг иқтисодий асослари**

Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига босқичма-босқич у'гиш. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, мулкдсрлар синфини шакллантириш. *Иқтисодий сохани эркинлаштириш.*

Фуқарилик **жамиятини шакллантиришнпнг сиссий асослари**

Кўппартиявий.чпк - фуқаролик жамияти эҳтиёжи. Фуқароларда сиёсий онг ва сиёсий маданиятни шакллантириш. *Соглом сиёсий мухолифат — фуцаролик жамияти шакллантириш омили.*

Фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг маънавий асослари

Фуқаролик жамиятини шакллантиришда умуминсоний қадриятлар уетуворлиги. Фуқаролик жамиятини шакллантиришда н неон омили ва мезони. Комил инсон тарбияси муаммолари.

Маънавият, ахлщ-одоб, маърифат - яхлит тизим сифатида.

«Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари» тушунчаларининг моҳияти

Давлат ваколатларини маҳаллий ҳокимият органларига, нодавлат ва жамоат ташкилотларга, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига босқичма-босқич ўтказиш самаралари. *Мщалла ва унинг Ўзбекистонда фукаролик жамиятини шакллантиришдаги роли одамда ўрни.*

Фуқароларнинг демократик дунёқараши ва тафаккурини янгилаш

Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришда демократик онг ва тафаккурнинг роли. Фуқаролик жамиятида ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни шакллантириш. *Ўзбекистонда таълим-тарбия двмократияси.*

"Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари» (Президент Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг тўққизинчи сессиясидаги маърузаси)

Миллий камолотнинг беш тамойили, олти устувор йўналиши ва стратегии тараққиётнинг ҳозирги етти устувор вазифалари диалектикаси, тадрижий вобасталиги. Етти устувор мақсад-вазифа ва адолатли фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг долзарб муаммолари. *Ўзбекистоннинг мудофаа доктринаси ва уарбий ислоздотлар.*

3. СЕМИНАР МАШҒУЛОТЛАРИ МАВЗУЛАРИ

Фуқаролик жамиятини шакллантириш -Ўзбекистоннинг бош стратегик мақсади

Фуқаролик жамияти ижтимоий тараққиётнинг олий ютуғи. Фуқарелик жамияти: тушунча. моҳият ва мақсад* Ўзини-ўзи ичдан ривожлантирувчи фуқаролик жамиятининг умумтан олинган қадриятлари.*

Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг конституциявий-ҳуқуқий асослари. Ислом Каримов сиёсий таълимоти

Демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти. Ўзбекистонда фуқаролик жамияти шаклланишининг конституциявий-ҳуқуқий асослари.* Конституция ва қонун устуворлиги фуқаролик жамиятини бошқаришнинг бош тамойили.*

Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг иқтисодий асослари

Иқтисодиёт соҳасини эркинлаштириш - бош устувор йўналиш. Мулкни давлат тасарруфидан чиқаришнинг асосий тамойиллари.* Мулкдорлар синфини шакллантириш - фуқаролик жамияти асослари.*

Ўзбекистонда фуқаролик жамияти шаклланишининг сиёсий асослари

Сиёсий ҳаётни эркинлаштириш - бош устувор йўналиш. Кўппартиявийлик, сиёсий плюрализм - фуқаролик жамияти талаби.*Сиёсий онг ва сиёсий тафаккурни шакллантириш муаммолари ва плюрализм сиёсий дунёқараш.*

Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг маънавий асослари

Маънавий ислоҳотлар ва эркинлаштириш сиёсати.*Умуминсоний қадриятлар ва уларнинг миллий қадриятлар билан вобасталиги. Оммавий ахборот воситалари ва миллий истиклол ғояси.

Мустақилликни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш -Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг асосий йўналиши

Мустақиллик - ўзига эгалик қилиш ҳуқуқи. Мустақиллик -маънавий қадриятлар ва миллий анъаналарни янада бойитиш кафолати.* Мустақил тараққиёт йўли - ислоҳотлар мезони.

Хавфсизлик, ҳудудий яхлитлик ва барқарорлик -фуқаролик жамияти тақозоси

Хавфсизлик, сархадлар дахлсизлиги ва барқарорлик тараққиётнинг асосий мезони. Халқаро терроризм ва экстремизм ҳамда наркобизнесга қарши кураш - долзарб вазифа.*Ички хавфсизлик, фуқаролар ҳамжиҳатлигини таъминлаш муаммолари.

Бозор - иқтисодиёт демократияси

Кучли бозор инфратузилмаларини яратиш - эркин[1] иқтисодиёт тамойили. |Кичик ва ўрта бизнес ҳамда тадбиркорликни ривожлантириш - фуқаролик жамияти талаби.* Иқтисодиётда таркибий ўзгаришлар ва ташқи иқтисодий фаолият.

Инсон ҳуқуқлари, сўз ва матбуот эркинлиги, фуқаролик жамиятини шакллантириш омиллари

Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш - фуқаролик жамияти талаби.* Сўз ва матбуот эркинлиги, фуқаролик жамияти асосларини барпо этишнинг таркибий қисми* Ахборот соҳасида бозор рақобатини ривожлантириш.

Нодавлат ва жамоат ташкилотлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва инсон омили

«Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари» тамойили ва нодавлат ҳамда жамоат ташкилотлари. Давлат ваколатларининг давлат ҳокимиятининг қуйи тузилмаларига, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларига босқичма-босқич ўтказиш тажрибалари.* Инсон омили ва инсон мезони - ислоҳотларнинг пировард истиқболи.*

4. ТАВСИЯ ЭТИЛАЁТГАН МАВЗУЛАР БЎЙИЧА КЎРГАЗМА-НАМОЙИШ МАТЕРИАЛЛАРИ ЎҚУВ ФИЛЬМЛАРИ ВА БОШҚА ДИДАКТИК МАТЕРИАЛЛАР РЎЙХАТИ

1. Ресурсы интернета для развития системы образования и науки в Западной Европе и США. http:// //www. prof. MSU. ru.

2. Political Theory. Международный журнал политической философии, www. Sage. Pub. Co. uk. /Journals /Details/ joo26. htm.
3. Политические исследования жур. РАН. www. Politstues. Ru. Программа отделения политической науки Университета США.
4. Гражданское согласие, http:// //soglasie. Rostovcity. Ru. Экономическая социология, www. ecsoc. msses. ru*
5. Журнал Регион: экономика и социология, www psd. Ad-sb ras. Nsc. Ru. Высшая социология, www nvrz. kuzbass. nel.
6. История западной социологии. Словарь, www. Socnet. Narod. Ru. Возникновение социологии и основные направления ее развития, www. sharh. freenet. uz.
5. Учебный курс социологии. Zakrona. Narod. Ru.

5. ЎЗЛАШТИРИШНИНГ НАЗОРАТИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ ТУРЛАРИ

Махсус курсга ажрататилган максимал балл - 40 балл бўлиб, бундан жорий баҳолаш (Ж.Б)га 14 балл, оралиқ баҳолашга (О.Б.)га 14 балл ва якуний баҳолаш (Я.Б)га 12 балл ажратилган.

Ж.Б.да фаннинг ҳар бир мавзуси бўйича талабанинг билим даражасини ёзма ва оғзаки равишда аниқлаб борилади, тегишли баллар билан баҳоланади.

Оралиқ балл назоратни ёзма равишда ўтказилади ва тегишли баллар билан баҳоланади.

Якуний назорат фақат ёзма равишда тегишли балл билан баҳоланади.

Ж.Б. ва О.Б.да ўқитувчи даре давомида суров ўтказиш, тест саволларига жавоб бериш, назорат ишларини бажариш, коллоквиум, суҳбат ва оғзаки ҳамда ёзма шаклларда ижодий фойдаланади.

Ўқув йили давомида ўқитилган фан бўйича 56-70% тўплаганлар «қоникарли», 71-85% тўплаганлар "яхши", 86-100%дан тўплаганлар "аъло" баҳолар билан баҳоланади.

6. АДАБИЁТЛАР

Асосий адабиёт

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. - Т.: Ўзбекистон, 1992.
2. Ўзбекистон Республикасининг "Референдум якунлари ҳамда давлат ҳокимияти ташкил этилишининг асосий принциплари тўғрисидаги Конституциявий қонуни. - Т.: Ўзбекистон, 2002.
3. Каримов И.А. Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т.1. - Т.: Ўзбекистон, 1996.
4. Каримов И.А. Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т.2. - Т.: Ўзбекистон, 1996.
5. Каримов И.А. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т.3. - Т.: Ўзбекистон, 1996.
6. Каримов И.А. Бунёдкорлик йўлидан. Т.4. - Т.: Ўзбекистон, 1996. Каримов И.А. Янгича фикрлаш ва ишлаш - давр талаби. Т.5. - Т.: Ўзбекистон, 1997. Каримов И.А. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т.6. - Т.: Ўзбекистон, 1998. Каримов И.А. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан қурамиз.
   Т.7. - Т.: Ўзбекистон, 1999. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт - пировард мақсадимиз. Т.8. - Т.: Ўзбекистон, 2000. Каримов И.А. Ватан равнақи учун ҳар биримиз масъулмиз. Т.9. -Т.: Ўзбекистон, 2001. Каримов И.А. Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак.
   Т. 10. - Т.: Ўзбекистон, 2002. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсагасида: хавфсизликка
   таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. - Т.: Ўзбекистон, 1997.

10. Каримов И.А. Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиёт пойдевори. - Т.: Ўзбекистон, 1997.
11. Каримов И.А. Тарихий хотирасиз - келажак йўқ. - Т.: Ўзбекистон, 1998. Каримов И.А. Жамиятимиз мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин. - Т.: Ўзбекистон, 1_998. Каримов И.А. Маънавий юксалиш йўлида. - Т.: Ўзбекистон, 1998.
12. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. - Т.: Ўзбекистон, 1998. Каримов И.А. Оллоҳ қалбимизда, юрагимизда. - Т.: Ўзбекистон, 1999. Каримов И.А. Жамиятни ислоҳ қилиш йўлида. - Т.: Шарқ, 1999. 101
21. Каримов И.А. Баркамол авлод орзуси. - Т.: Шарқ, 1999.
22. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси - халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. - Т.: Узбекистан, 2000.
23. Каримов И.А. Эгали юрт эркини бермас. - Т.: Узбекистан, 2000.
24. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт - пировард мақсадимиз. - Т.: Ўзбекистон, 2000.
25. Каримов И.А. Адолат - қонун устуворлигида. - Т.: Узбекистан, 2001.
26. Каримов И.А. Иқтисодиётни эркинлаштиришга, ресурслардан самарали фойдаланиш - бизнинг асосий йўналишимиз.// Халқ сўзи, 2002 йил 15 март. Каримов И.А. Раҳбар, етакчи ўзи ёниб, ўзгаларни ҳам ёндириб яшаши керак. // Халқ сўзи, 2002 йил 22 февраль.
27. Каримов И.А. Янгиланишлар жараёни ортга қайтмайди. - Т.: Узбекистан, 2002. Каримов И.А. Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари. - Т.: Ўзбекистон, 2002.
28. Каримов И.А. Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва . фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари. — Т.: Ўзбекистон, 2002.
29. Ўзбекистон Республиками Олий Мажлисининг "2002 йил 27 январдаги Референдуми якунлари юзасидан қонунчилик ишларининг асосий йўналишлари тўғрисида"ги қарори. - Т.: Ўзбекистон, 2002. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси раиси Э.Ҳ.Халиловнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлис еттинчи сессиясидаги Ўзбекистон Республикаси Рефендумини ўтказиш тўғрисидаги маърузаси. // Халқ сўзи, 2001 йил 11 декабрь. Мустафоев Б. Халқимиз ақл-заковати ва донишмандлиги самараси. //Халқ сўзи, 2002 йил 10 декабрь. Саидов А. Конституция ва фуқаролик жамияти. //Ўзбекистон овози, 2002 йил 3 декабрь. Президент Ислом Каримовнинг 2002 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2003 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг асосий йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси. //Ҳалқ сўзи, 2003 йил 18 февраль.

Қўшимча адабиётлар

1. Авесто. - Т.: Шарқ, 2001.
2. Қуръони карим. - Т.: Чўлпон, 1993.
3. Ал-Бухорий Абдуллоҳ... Ал-Жомиъ ас—Саҳиҳ. Ҳадислар. 1-4 - жилдлар. - Т.: Қомус, 1992.
4. Имом ат-Термизий. Саҳиҳи термизий. - Т.:Қомус, 1993.
5. Форобий Абу Наср. Фозил одамлар шаҳри. - Т.: Адабиёт ва санъат, 1993.
6. Беруний Абу Райҳон. Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар. - Т.: Фан, 1968.
7. Темур тузуклари. - Т.: Адабиёт ва санъат, 1994.
8. Улуғбек Мирзо. Тўрт улус тарихи. - Т.: Чўлпон, 1996.
9. Навоий Алишер. Маҳбуб-ул қулуб. - Т.: Фан, 1987.
10. Шомий Низомиддин. Зафарнома. - Т.: Ўзбекистон, 1996.
11. Бобур З.М. Бобурнома. - Т.: Чўлпон, 1998.

12. Авлоний А. Туркий гулистон ёҳуд ахлоқ. - Т.: Шарқ, 1994.
13. Беҳбудий М. Танлан'ган асарлар. - Т.: Маънавият, 2000.
14. Левитин Л., Карлайл Д. Ислам Каримов - Президент нового Узбекистана. - Т.: Ўзбекистон, 1996.
15. Левитин Л. На историческом повороте. Критические заметки сторонника Ислама Каримова. М.: Вега, 2001.
16. Левитин Л. Ўзбекистон тарихий бурилиш палласида. -Т.: Ўзбекистон, 2001. Бобоев Ҳ., Ҳасанов С. Авесто - маънавиятимиз сарчашмаси. - Т.: Адолат, 2001.
17. Иброҳимов А. Бизким, ўзбеклар... - Т.: Шарқ, 1999.
18. Сулаймонова Ф. Шарқ ва Ғарб. - Т.: Шарқ, 1998.
20. Шодиев Н. Ўзбекистон миллий тикланиш босқичида. - М.: Вега, 1999.
21. Шодиев Н., Еофуров З., Сиддиқов Б. Миллий мафкура ва ғоя. -Т.: Ўзбекистон, 1996.
22. Ғофуров З., Тошев С. Мустақилликнинг маънавий заминлари. -Қарши: Насаф, 1994.

23. Еофуров З., Сиддиқов Б. Маънавий юксалиш - тараққиёт омили. - Т.: ТДТУ, 1997.
24. Ғофуров ЗЗ., Сиддиқов Б. Миллий истиқлол маънавий- маърифий юксалиш. - Т.: ТДТУ, 2000.
25. Туленов Ж., Қодиров Б., Ғофуров З. Маънавий юксалиш сари. -Т.: Меҳнат, 2000.
26. Маънавият юлдузлари. - Т.: Абдулла Қодирий номидаги нашриёт, 1999.
27. Алпомиш. - Т.: Шарқ, 1998.
28. Жалолиддин Мангуберди. - Т.: Шарқ, 1999.
29. Шодиев Н. Национальная идея: как это видится в Узбекистане. //Труд, 23 июня 2000 г.
30. Шарифхўжаев М., Шодиев Н. Не хлебом единьм... Об идеологической доктрине Узбекистана. // Труд, 28 октября 2000 г.
31. Шарифхўжаев М. Годы, равные векам. //Труд, 21 августа 2001.
32. Шарифхўжаев М. За мир надо бороться. //Труд, 20 октяря 2001.
33. Шарифхўжаев М. и др. Сила - в справедливости. //Труд, 28 сентября 2001 г.
34. Шарифхўжаев М. Идеология - объединяющий флаг нации, общества, государства. //Труд, 11 декабря 2001 г.
35. Шарифхўжаев М. Позиция, понятная всем. //Труд, 29 января 2002 г.
36. Шарифхўжаев М. Новьй этап обновления. //Труд, 16 марта 2002.
37. Бурлацкий Ф. Мустақиллик ва ислоҳотларнинг ўн йили. //Халқ сўзи, 2001 йил 13 сентябрь.
38. Қалтис саволларга холис жавоблар. (Дин ва дунёвий муаммоларга дойр) //Тафаккур, 1999, 3-*сон.
39. Халқ, миллий мафкура ва зиёли масъулияти. //Тафаккур, 1999, 2-сон.
40. Соғлом авлод - бизнинг келажагимиз. - Т.: Ион Сино, 2000.
41. БМТнинг инсон ҳуқуқлари Умумжаҳон Деклорацияси. //Инсон ҳуқуқлари. Ўқув қўлланмаси. - Т.: Адолат, 1998.
42. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. - Т.: Узбекистан, 2000.
43. Миллий давлатчилик, истиқлол мафкураси ва ҳуқуқий маданият тўғрисида. - Т.: ИИВ Академияси, 1999.
44. Давлат ва ҳуқуқ назарияси: Олий ўқув юртларининг ҳуқукшунослик мутахассислиги бўйича таълим олаётган талабалар учун. //Бобоев Ҳ.Б. ва б. /Масъул муҳаррир Ҳ.Б. Бобоев, Ҳ.Т. Одилкориев. - Т.: Иқтисодиёт ва ҳуқуқ дунёси, 2000.
45. Ўзбекистоннинг янги тарихи. /Тузувчилар: Ҳ.Сиддиқов ва б. 1-3-томлар. - Т.: Шарқ, 2000.
46. Социология. Маърузалар матни. Масъул муҳаррир В.М.Каримова. - Т.: ФТДҚ, ДНТАФ, 2000.
47. Муҳиддинова Ф. Референдум - демократиянинг зоҳир бўлиши.// Халқ сўзи. 2002 йил 20 февраль.

48. «Марказий Осиё ҳамкорлиги» ташкилоти тузилди.// Халқ сўзи, 2002 йил 1 март.
49. Узбекистан ва АҚШ-стратегик ҳамкорлик.// Халқ сўзи, 2002 йил 16 март.
50. Шарифхўжаев М. Императив времени. //Труд, 11 июня 2002г.
51. Шарифхўжаев М. Становление открытого гражданского общества в Узбекистане. - Т.: Мир экономики и права, 2002.
52. Шарифхўжаев М. Узбекистан: янги ғоялар, янги ютуқлар. - Т.: Шарқ, 2002.
53. Шарифхўжаев М. Годы, равные векам. - Т.: ТФИ, 2002.
54. Шодиев Н.Т., Алимасов В. Гражданское общество - стратегическая цель Узбекистана. //Правда Востока, 23 августа 2002.
55. Қуронов М. Биз кўзлаган манзиллар ёки фукаролик жамияти ҳақида ўйлар. //Халқ сўзи, 6 сентябрь 2002 й.